

הארי שבחבורת תלמידי ישיבת לומז'ה בפתח תקוה, אשר נודע בהסברתו הנפלאה ובכוחו העצום לירד לעומקה של סוגיה. ואחר כך צירף אליו את הגאונים רבי דוד פוברסקי ורבי אלעזר מנחם שך כראשי ישיבה נוספים.

מנהלה הרוחני הראשון של הישיבה - היה רבי אבא גרוסברד, ששימש בתפקיד זה כבר בישיבת פוניבז' שבליטא. רבי אבא איבד את כל בני משפחתו בשואה, ורק הוא לבדו ניצל בנס - כאשר הנס הפרטי הזה נזקף לזכות כן שעלה בשנת תרח"ץ לכהן כמשגיח בישיבת 'לומזא' בפתח תקוה, במקום רבי יחזקאל לוינשטיין שנקרא לישיבת 'מיר' באירופה לאחר פטירתו של רבי ירוחם.

רבי אבא ניהל את הישיבה ביד רמה. אישיותו סחפה אחריו את התלמידים, אך למרות צהלתו שבפניו - היה אבולו בליבו על חורבן עם ה', וליבו הרחום לא עמד לו³. הוא נפל למשכב, ובכ"ז מנחם אב תש"ו עלה בסערה השמימה, כשהוא רק בן חמישים ושלוש שנים⁴.

בעקבות פטירתו של רבי אבא - ביקש הרב מפוניבז' מראש הישיבה רבי דוד פוברסקי כי ימלא באופן זמני את החלל שנוצר, ואכן רבי דוד מסר שיחת מוסר אחת לשבועיים לבני הישיבה, כאשר במקביל החל הרב לתור אחר דמות תורנית-מוסרית חשובה שתעמוד בראש ההנהגה הרוחנית של ישיבתו המתפתחת⁵.

למעשה, בין הבחורים היו כאלו שסברו שעדיף להסתדר בלי משגיח... הם פנו ל'הרב' וביקשו ממנו לבטל את מנהג 'הדפיקה' המכריזה על תחילת סדר מוסר [מנהג שנתקן על-ידי רבי אבא, כפי שהיה נהוג בישיבות בליטא]. לטענתם הדפיקה מועילה אך ורק להפסיק את הלימוד ותו לא... אך הרב הוכיח אותם על פניהם והשיב להם: "דעו לכם, אלו שישבו ליד ספרי מוסר - נשארו ביהדותם, ולעומת זאת אלו שזלזלו - לא כולם נשארו..."⁶

3. כשנשאל על יסוריו, השיב (באידיש): "את הכל אפשר לסבול, אבל איך אפשר לסבול את המצב שה'תלמוד תורה' בקלם כבר לא קיים" (גנזי שערי ציון עמ' רכד).

4. ראה ראשי פרקים מתולדות חייו בדעת שרגא ח"ד עמ' טז-כא.

5. מפי הרב מאיר מונק שליט"א. ספר-זכרון מכתב מאליהו ח"ב עמ' תמ.

6. מפי רבי דוב יפה שליט"א מתלמידי הישיבה דאז, וכיום מנהל רוחני דישיבת 'כפר חסידים'.

והשווה לדברי רבי נתן וכטפויגל: "ראיתי בחוש שכל אלו שהיה להם שייכות למוסר ותפילה נשארו בני תורה, אבל אלו שלא היה להם שייכות לא נשארו בתורה" (לקט

המשגיח רבי דוב יפה

בהמשך פנו אותם בחורים אל ה'חזון איש', בתקווה כי יסכים עמם וימליץ על כך ל'הרב'. אך לאכזבתם - השיב ה'חזון איש' ואמר: "אתם הרי רוצים לדעת ללמוד! ובכן, מה אפשר לעשות שהקב"ה עשה חוזה שלא ניתן 'לדעת ללמוד' בלי יראת שמים?"⁷.

בתחילה, הציע הרב מפוניבז' את תפקיד ההשגחה לרבי הירש פאלי, בנו של איש המוסר רבי אברהם נח פאלי, אכן מאחר ובאותם ימים הגיעה לרבי הירש הצעה זוהה מצידו של רבי יחזקאל סרנא, ראש ישיבת חברון - העדיף רבי הירש לקבל את

הצעתו של רבי יחזקאל, משום שצמיחתו הרוחנית שלו היתה בישיבת חברון, וסיבה זו גרמה לו לחוש מחוייבות כלפי ישיבת חברון, והוא נעשה בה משגיח, לצידו של מנהלה הרוחני רבי מאיר חדש⁸.

באותם ימים, נסע הרב מפוניבז' לחוץ לארץ - ובתוך כך נודע לו על פריחתו של עולם התורה באנגליה מכוחו של רבינו, הוא ראה בכך את הדמות אשר הוא מבקש ותיכף פנה אליו בבקשה כי יצטרף אליו לשותף בתוכניותיו להפריח את עולם התורה בארץ הקודש.

בפגישתם סיפר הרב מפוניבז' לרבינו על עשרות הבחורים הלומדים כבר בישיבה - כאשר צוות מיוחד במינו מדריך ומכוון אותם. הוא סיפר גם על הבנין

רשימות אלול עמ' לד).

7. מפי הנ"ל.

8. **רבי הירש** עמ' 187.